

МОМОННЫҢ НАЈЫ БЕДИРЕГЕНИ

Момон көөркий жагыскан
Жер өргөөлү журтаган.
Жагыскан канча жадатан
«Најы табар»- деп сананган.

Кылчыр көстү койонын,
Кылык-јагы кандый не?
Көзи жетпес момонды
Көркий карузып көргөй не?

Корбо талда айлынан
Койон момонго чыкпады.
Колын момоным берерде
Койон колун тутпады.

Таш туралу тарбаанга
Таныжарга момон атанган.
Козыр, ташту туразы
Колы, будына кадаган.

Ташту јерге момонок
Тарбаан чылап бас болбос.
Таштайала салаарар
Тарбаан ого килебес.

Өлөн лө жапкан айлына
Өркөдөн момон алтаган.
«Сокор неме, кирбе»-деп
Согорго өркө адылган.

Түртүнүп момон чыгарда
Түлкү удур туштаган.
Аштап жүрген түлкүгө
Амтанду курсак табылган.

Ач түлкүдин оозынан
Аргаданып момон айрылган.
Анан ла бери момонок
Ак-жарыкка чыкпаган

ЧЫЧКАНАК

Чыйбык куйрукту чычканак
Чыкту иргееде журтаган.
Чыга ла берзе улустар
Чыдалгала уурданган.

Курсагы тойу чычканак
Кунугып билбес ол баштак.
«Чыйрак мен»- деп, оморкойт
Чынырып туруп кожондойт:

«Кижиге кирип келгенде,
Кире берер уйам бар.
Киске олардо бар эмес,
Кижиге мени канайдар!

Тактанын үстиле мантап
Талкан, көчөгө тойодым.
Аяктарды антарып
Айылдын ичине ойнойдым.

Куйругымды көрүгөр-
Кудай мени жайаган.
Курут, каймак курсакту
Кутус болбой мен чычкан».

Кижиге бүгүн ачынган
Кискенин балазын экелген.
Чычкан көөркий ыйлаган
Шыралайтан ой келген.

КУРАЖЫМ

Кубакай түктү Алтай кой
Куражымнын энези.
Быыраш түктү эненин
Быјыл чыккан анайы.

Бажында кичинек мүүстерлү
Баштак ла сагышту.
Јаан кучала сүзүжер
Јалтанбазы коркышту.

Куражым менин јааназа
Кучаларды коркудар.
Олордо жүрген койлорды
Окооктордон корулаар.

ТЫРТЫК СОГООН

Адазы кичинек Санашка
Агаштан мылтык жазаган.
Алты јашту Санаш
Анда барарга јазанган.

Адазы сыйлаган јөөжө
Агаш та болзо мылтык.
Сонуркап табылап көрзө
Согооннын бажы тыртык.

Тыртык согоонду мылтыктан
Тытка да атсан табарбас.
Адазына Санаш ачынган
Андап кожо ол барбас.

ЈАРГАНАТ

Куш па дезен, куш эмес-
Кулактары ан ошкош.
Ан ба дезен, ан эмес-
Айры туйгагы куш ошкош.

Түште ол јадар,
Түлкүден коркуп јажынат.
Карангуй кирзе учар,
Карчагадан јалтанар.

Јарды буспай тудар
Јайалтазы ондый.
Јаантайын түнде учар
Јайап салган кудай.

Кудайдан ус неме јок
Кушты анды јайаган.
Јарганатты айса-
Јайабаска сананган.

Эки көзи јок неме
Эбире немени ондоор бо?
Эш-кереги јок тынду
Эрлик јайаган болор бо?

Јо-ок, томонокты токпоктоп
Тосток карды тойу.
Томонок, чымынды јоголтор
Тындуларга болушту.

БАБЫРГАН

Калын јышту тайгада
Кандый ла ан бисте бар.
Канату анычак бар деп,
Бүдереер бе балдар?

Бастыра бойы көк јажыл
Бажы дезе боп-болчок.
Кижиги көрзө јажынар,
Көстөри кара, топ-тосток.

Учуп жүрер канатту
Уйазы онын агашта.
Кат, кузук тамзыкту
Калын јышту тайгада.

Јаан тайга Бабырган
Онын адыла адалган.
Балдар тайгага барактар
Бабырганды көрөктөр?!

ТОКПОК-ЈААК

Бистин јерде јайгыда
Тенериде теке маарар.
Бу кандыйТеке
Билереер бе, балдар?

Јаантайын көрүнбес
Јаашту ла күнде көрүнер.
Ол керегинде чөрчөк бар
Је, ого кем бүдер?

Јаман үниле чыйкылдап
Јааш јаарын белгелеер.
Түнде үстине јууктап
Түлүреп ойто уч чыгар.

Бир Ады Токпок-јаак
Тумчугынын бажы јалбак.
Төнзөк, түнкеде уйалу
Төрт чоокыр балалу.

Маарар болзо торт теке.
Малга түней сан-башка.
Малга өткөнип јүрерге
Не керек, бу кушка?

БОЛЧОМДОРГО

Јалбырак, чечек јайылган
Јайдын күни, јанмыр, јаш.
Келер өйдин улузы
Кееркемјилү ле јараш.

Балдардын садын өткөмдө
Бажымды кекип өдөдим.
Кееркемјилү слерлерден-
Келер өйди көрөдим.

Олор мактулу эмчилер
Эмезе јарлу бичиичи.
Алтайда ада-энелер
Айлаткыш айдар билимчи.

Кичинек бошпок немелер
Килеп слерди көрөдим.
Килемјилү көксимде
«Кижиге» деп слерге бүдедим.

Уулчактар, кызычактар
Угы-төзи алтай-јон.
Ундыбагар бистерди,
Уурды күчти көдүрген.

ЖАЙДЫН ЖЫРГАЛЫ

Тааннын балазы талбандайт
Тарбааннын балазы талтандайт.
Бу жүрүмнин сургалы,
Бу жайдын жыргалы.

Кураан улак мааражат
Кулун, жабаа жарыжат.
Бу алтайдын жаражы,
Ару жайдын тыныжы.

Кой-жиилек быжып кызарат,
Кобыда мангыр жажарат.
Албатынын тамзыгы
Алтай берген курсагы.

Тоорчык будакта кожондойт
Томыртка агашты токтойт.
Бу алтайдын күүзи
Бу жайдын үлүзи.

Балдар сууда эжинет
Жаандар жүрүмге иженет.
Бу кудайдын салымы
Бу жүрүмнин жайымы.

СЫНАРУНЫН СЫРГАЗЫ

Эрке, шулмус Сынару
Эне-аданын эркези.
Эки кулакта сыргалу
Эжези сыйлаган энчизи.

Сынару уйкудан турарда
Сыргазынын бирүзи жок.
Ончо улустаң сураарда
Оны көргөн кижиси жок.

Сынарунын кискези
Сырганы төжөктөн тапкан.
Тырмагына сугала
Тырсылдада тиштеген.

Эрке кискезин Сынару
«Уурчы» деп койдонбойт.
Эки кулакта сыргазын
Кулагынан түжүрбейт.

КАЛГАНЧЫ КҮЗҮНИ

Күүк айдын учы,
Күн кандый жылу.
Күзүниңиниң үни
Бүгүн кандый сүүнчилү.

Баштактанып јолго
Баратаныс-школго.
Он бир жылга учурлу-
Бүгүн бүтти амаду.

Калганчы күзүни
Кара көстө күлүмји.
Кару школыс карамду
Је,јаан јолго амаду.

Эзен болзын школыс!
Эне болгон качылар!
Телекейде јаан јолыс-
Эртеннен ары ачылар!

ИЙТ КИЖИНИҢ НӨКӨРИ

Эжикте јаткан тайгылым
Ээрчип јүрер нөкөрим.
Андап барзам алдымда,
Малдап барзам јанымда.

Уурчыларды јууктатпас,
Удура калыыр јалтанбас.
Ан сүрүшсе арыбас,
Агыртып келер јастырбас.

Ийдим мениң ийделү
Ис табарга сүмелү,
Казыр андарды коркыдар
Какайды да тургузар.
Кичинек балдарга кару
Кирлү колын јалаар.
Јурт ичинде јарлу
Улус ийдимди мактаар.

Армакчыда адымды
Айрылбай түнде карулдаар.
Аштай берзе эжикте
Араай кынзып,суранар.

Тайгыл укту ийттер
Табылбас јакшы нөкөр.

Тайгага чыксаң анчы
Талайга чөңсөн аргачы.

Жоктоп мени улуур,
Жолдон келзем уткуур.
Көркий ийдим көдөчи
Көрмөс көрөр көспөкчи.

ТАЛАН-КЕЛЕН

Жаланга барзан жайгыда
Жаан солундар көрөринг.
Өркө мүнген кушкашка
Өлөндү чөлдө туштарынг.

Кичинек кушкаш талбандап
Кижинин үниле кожондоор.
Ачу-корон сыгырып
Ару кейде талбандаар.

Малга, кижиге түңейлеп
Мараар, киштеер, кожондоор.
Атту кижиге өткөнип,
Өркө мүнип мантадат.

Ол Талан-килен-
Бир ады төлөнкө.
Көрөргө солун ла жараш
Минген ады өркө.

КҮС КЕЛДИ

Саргарып калган кайындар
Санаага кунук экелер.
Салкынга чыдабай жалбырактар
Сабадып јерге төгүлер.

Сыгын ай түгензе
Сындарды көрзөн сап-сары.
Туулардын үсти кунукчыл
Туман оронгон баштары.

Удабастан кыш түжер
Учуп барадат турналар.
Куу ыштарын танкылап
Кунугып турар туралар.

Кара-тас ачу кыйгырып,
Кар јаарын белгелеер.
Үстисте соогын јайылтып,
Үлүрген ай үргүлеер.

Ак «чымылдар» учкулап
Алаканга кайылар.
Баштапкы карга сүүнгилеп
Балдар школдон јангылаар.

ЧАГА БАЙРАМ

Јылдын бажы эбирди
Јылдыска, айга мүргүйлик.
Сары-танда эртелеп
Сан саларга мендейлик.

Колын биске көдүрип
Кожондоп келди кочкор ай.
Албатызын көкүдип
Алкыш берер Эне-Алтай.

Күрен туудый бажынан
Күн жарытты жаркынын.
Учурлу күнге бажырып,
Улустар айдат алкыжын.

Арчынын јыды јайылып
Алтайдын сыны сергизин.
Албаты жүрүми јаранып
Алтайы алкыш јетирзин.

Элбек чөлдин түбинен
Эре-Чуйым экчелзин.
Карлу ыйык сүмерден
Кадын чыгып шунгузын.

Айдан түшкен тамчыдый
Адалар айткан алкыштар.

Јүрүмис јажына өчпөскө
Јүректен күйген јалбыштар.

Бала-барка амадап,
База келер алканып.
Сагыжаарга арт калзын
Сананып жүреер байланып.

Бистин јандаан јангысты
Бир де чектебей јандагаар.
Јүрегеерге бектеп сугала,
Јүлгүүрлеп јажына бектегер.

Ол слердин тынатын-
Онбос ару тыныжаар.
Өскө јонго јендиртпес-
Өч алатан кылыжаар.

Эрјине чүмдү айдыштар
Элдин-јоннын кежиги.
Алтын сүрлү алкыштар
Алтайыстын эжиги.

Алтайыстын эжигин
Ачатын улус слерлер!
Алкыш сөстин учурын
«Артатпас»- деп, билереер...